

Editor: Vasile Burlui și cărti

Redactare și tehnoredactare: Daniel Rusu

Coperta: Ionuț Broștianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PAPADAT-BENGESCU, HORTENSIA

Concert din muzică de Bach / Hortensia Papadat-Bengescu. - Iași : Cartea Românească Educațional, 2019

ISBN 978-606-9088-91-3

821.135.1

Grupul Editorial Cartea Românească Educațional
Copyright © Editura Cartea Românească Educațional, Iași - 2019
Adresa: Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt. nr. 2, Iași - 700124

www.ecredu.ro

HORTENSIA-PAPADAT BENGESCU

Concert din muzică de Bach (1927)

Cartea Românească
EDUCATIONAL

Acest roman s-a citit pe măsură ce a fost scris, și a fost lucrat pe măsură ce s-a citit în ședințele literare ale cercului „Sburătorul” din anul 1925.

I

Se auzi soneria la ușa din față. Ursuză ca de obicei, Sia se întoarce greoi pe scaun spre Lina Rim, care, cu ochelarii pe nas, cărpea pledul agățat cine știe cum.

— Tanti!... Sună! zise leneș Sia.

Lina, care băga în ac, nu răspunse îndată. Sia se uită la profesor. Doctorul Rim, nemîșcat pe fotoliul de la birou, nu spuse nimic, surâse numai gardianei, cu intenția de a fi grațios și, firește, mai slut când surâdea.

Rim aștepta cu nerăbdare să i se întoarcă pledul pe picioare. Nu era frig în miez de septembrie — poate chiar se făcuse un foc prematur în soba de porțelan nouă și majestoasă — nu-l dorea pentru moment nimic, dar lua precauțiuni. Era un biet bolnav care avea nevoie de cele mai mari îngrijiri, care avea o infirmieră înadins pentru el, care își întreținea sănătatea și egoismul din ideea că l-a durut cândva, că poate îl va mai durea, și între aceste două planuri ale suferinții, se menținea într-un confort plăcut. Această beatitudine nu era contrariată de sonerie. Intervenirea unei vizite, ca distractie suplimentară, nu-l supără.

Sia, în schimb, se gândi, că o să vie ea și ziua când n-o să mai sune unii și alții la orice moment, că o să vie ea ziua când n-o să mai ceară la orice lucru voia cucoanei Lina. Cu gândurile

Pasteat frumoase; repetă mai aspru:

— Tanti, sună!

În adevăr, se auzise a doua oară, timidă, tremurătoare, soneria.

— Deschide, fată, deschide! Ce lași să aștepte! zise Lina tihnit.

La ușă era Mini, care plecase de acasă nedumerită bine asupra adresei celei noi a prietenilor Rim și căutase puțin până să descorere tăblița strălucitoare a Linei: „Dr. Lina Rim – Mamoș”. Mini atinsese cu precauționi portița grilajului vopsit proaspăt și urcase scara necunoscută cu acea emoție pe care o poate da o scară urcată pentru întâia oară. Se oprise în fața ușii mari cu geamuri galbene, crețe ca o foaie de celuloid gofrat, și care nu-i plăceau, apoi sunase eu acea sficiune pe care o ai în fața unei uși cu geamuri galbene, îndărătul căreia se găsesc oameni abia strămutați. Aștepta acum cu o ușoară spaimă ce vibra în ea ca și soneria. Dar doctorul Rim nu cunoștea vibrațiile decât la vioară. Doctorița Lina, bondoaca lui soție, era afonă și Sia, infirmiera, era un bloc impermeabil, care slujea de adăpost unor gânduri puține, dosnice, încăpățâname. Negreșit că nu sunt indiferente raporturile unui vizitator cu o casă neîncercată încă: nici raporturile dintre un domiciliu și locatarii lui noi, mai ales când e chiar vorba de o casă proprie, unde și locuința și locatarii își dezvoltă reciproc toate defectele posesiei.

Agitația lui Mini nu se liniști când se găsi în fața unei necunoscute ursuze, cu un șort mare alb, de școală sau de spital, și care o întrebă fără bunăvoieță:

— Ce poftiți?

Noroc că buna Lina, precedată de un mosor mare ce se rostogolea, sosea, mai astmatică ca totdeauna și, ca totdeauna, primitoare:

— Dumneaei... nu știe... Tu, Mini, Ce plăcere!... E nouă în casă... îmi ajută să îngrijesc de Rim... N-ai idee ce rău a fost bolnav!... Ce bine îmi pare că te văd!... E nepoata mea, adăogă abia la urmă, și poate numai fiindcă nepoata luase un aer dârz.

„Ce fel de nepoată!” gândi Mini, nu încă îndestul de liniștită. Intră apoi în primul vestibul, perfect ordonat ca vestiar. Antreul ocazional, mobilat din nou, strălucea de curățenie. Uși înalte, uleiate cu roz și cu dungi aurii supărătoare, stau închise, afară de aceea a biroului unde intrără.

În birou erau mobilele cunoscute de Mini, dar înstrăinate și ele de planul schimbat al camerei noi. Rim, la prima vedere, păru lui Mini același, din fericire pentru adaptarea ei și din nefericire pentru eventualul lui portretist.

După exclamările primului moment ale omului amabil, Mini nu știu unde să se așeze, moment muzical ce se poate însemna cu semnul suspensiunii. Lina târî mai aproape de al ei fotoliul pe care un moment înainte stătuse Sia.

Fără să știe amănuntul, Mini se uită fricos spre infirmieră. Cu cel mai candid aer, pe care îl putea lua figura ei placidă, Sia sta acum în picioare, rezemată de zid, la spatele fotoliului lui Rim. Ca să stabilească legătura, doctorul zise grațios:

— *L'Ange gardien!*

Cum străina nu-i plăcea, Mini adoptă numai o jumătate din calificativ: „Nu pleacă gardista asta!” își zise. Sia, făcând tocmai o mișcare mai vioaie ca de obicei, care cutremură scaunul lui Rim, și cerând voie profesorului: — Pot lipsi puțin? — ieși grăbită cu ochii pe fereastră. Mini se uită mașinal prin geam și văzu pe trotuarul din față un Tânăr cu pălărie de paie, care se înălța în vârful picioarelor.

„A!” își zise. Apoi, cu o mică sforțare de memorie, recunoscu pe vărul Lică, pe Lică Trubadurul. Încetă de a mai înțelege. Pricepu numai o ușoară fluierătură și distinse că Lică făcea semne cu ochii, sfărâmându-și degetele în formă de castaniete. Lică era același și semnalele lui erau neîndoios pentru infirmieră. Mini se uită lung la Lina, apoi întoarse o privire de profil spre Rim, care surâdea satisfăcut — surâs palid întins pe buze pârlite. Lina ridică de jos mosorul impenitent, roșie-vânătă, și explică foarte inexplicat:

— E Lică!

Era Lică fără de greș! Acum trecea sprinten strada, aruncând ochii împrejur. Se auzi apoi lângă zid un murmur vag de voci, și pe urmă nimic.

Mai protocolar, doctorul Rim făcu prezen-

tările în lipsă:

— Domnișoara Sia Petrescu — zise, mângâind cuvintele — nepoata noastră!... fiica unică a simpaticului văr Lică!

Mini rămase uimită. Cunoscuse pe acel Lică, totodată umil și obraznic, în formă de rudă inferioară. Un Lică pe care îl zăreai dispărând discret pe după vreo ușă și care ținea în salon ghetele aliniate și sucea pălăria moale în mâini, când se afla în prezența severă a doctorului Rim. Era, totuși, după toate datele, același Lică, căruia Rim îi dăruia acum epitetul de simpatic.

Negreșit Lică nu era deloc antipatic, dar schimbările apăreau mari pe la prietenii Rim. Mini nu comentă deloc acele noutăți, tocmai fiindcă era prea mult mirată de ele. Lică Trubadurul, tatăl acelei fete greoai!... Lică avea un copil!... Acel băiețandru care fluiera a *rendez-vous*, făcea, aşadar, o vizită paternă. Erau noțiuni neacceptabile, chiar dacă nu se puteau contesta. Rim începu a-și povesti amănuntit suferințele trecute, apoi puse lui Mini întrebări asupra petrecerii ei de vacanță. Mini îl felicită pentru casă, și se interesă de prietenii lor comuni, ca și cum ar fi cerut acelora concurs pentru a regăsi intimitatea.

— Duduia Nory, apriga noastră feministă, s-a făcut de un timp tare prețioasă! spuse doctorul.

— Are și ea necazuri! o scuză Lina. Știi, Mini, cât iubește Nory pe sora ei a mare. Dia e

Recam suferindă și, când e vorba de ea, Nory lasă tot deoparte. Ba chiar își negligează dispensarul. I-am trimis niște dolofani de copii, trecuți prin mâinile mele, și aud că s-au perpelit acolo, la dumnealor. Am să mă cert zdravăn cu ea... Bieții mititeii mamei!

Doctorul Rim sughiță un râs indulgent. Lui Mini, care nu-l mai auzise parcă râzând alteori, râsul i se păru straniu.

— Lina e o cloșcă! zise Rim, îngăduitor pentru întâia oară cu slăbiciunile bunei Lina. O cloșcă! Strânge sub aripi toți puii altora... Cum, de exemplu, și pe domnișoara Sia.

Reamintirea fetei ursuze rupse iar lui Mini firul bunei înțelegeri. Și de ce oare Rim o tot chema cu gura plină: „domnișoara!”

— Cât despre Drăgănești — trecu Lina mai departe — sunt veșnic ocupată cu îmbunătățiri la țară, la oraș, cu fabricile lor! Elena e cu inovațiile. Drăgănescu singur nu ar fi cutezat aşa întreprinderi mari și curajoase... Și toate le reușesc... Îi văd rar: ei sunt mereu pe drumuri sau primesc lume multă... și eu nu sunt bună de aşa ceva.

Mini își aminti de Elena, fata calmă cu părul negru dat în sus, apoi de stăpâna de casă, cu frumusețea mai accentuată, ca și caracterul.

Acum Rim părea, deodată, mai puțin vesel. Poate obosise. Era un convalescent, deși lui Mini i se părea perfect sănătos.

— Nu vrei să te aşez pe *chaise-longue*?

Profesorul făcu un gest de refuz.

— Atunci, când s-o întoarce Sia!... Mă duc să arăt lui Mini casa... Nu ţi-e urât singur? încercă Lina.

— Nu purta grija mea!... Doamnă Mini, să-ți dai părerea sincer!...

Hotărât, lui Rim îi folosise boala. Era cu mult mai conciliant. Dar nu mai era bolnav.

Lina porni, ghemuită cum era, bucuroasă să-și arate palatul. Se mai îngrășase încă și gâtul scurt avea două cute mari de carne.

Mini admiră un salonaș zugrăvit și decorat cam conventional, cu mobile cam presărate dar frumoase, cumpărate se vede de la o casă bună, dar fără adaosul niciunui obiect mai personal. Odăile de culcare, acum separate, erau de o parte și de alta a camerei de baie. Cabinetul de consultație, foarte spațios, era prevăzut cu tot confortul. Se opriră aci mai mult. Cristalul meselor și dulapurilor, uneltele variate străluceau; erau acolo canapele felurite cu resorturi complicate. Lina manevră una din ele, care se înăltă și se întinse tocmai ca masa operatorie. Mini avu o mișcare de spaimă în fața acestui laboratoriu al celor mai intime dureri. Lina, dimpotrivă, se gușă de mândrie:

— Asta plătește tot necazul meu! Mai toată clientela vine acum aici. Nu mai am nevoie să alerg atât.

Vorbea de acele suferințe cu mulțumire. Mini admiră luxul și ordinea.

— Fac și analize prime și prime clișee

Resradiologice. Am și o mică farmacie. Am vărsat aci 600 000, dar nu-mi pare rău. Clientela parcă s-a înmulțit odată cu instalația mea. Cam puține sunt femeile cari nu trec pe la noi! Mă temeam ca mutarea să nu le risipească. Aș! Când ai nevoie!... Mai ales astfel de nevoi!...

— Mai fericite, totuși, cele care nu trec pe la tine, râse Mini, cu frica și curajul unei sănătăți perfecte.

Pe o scurtă cotitură a casei, mai era o cameră unde Mini recunoscu mobilierul iatacului prim.

— De musafiri!... — explică Lina. Dar acum stă Sia. Așadar, locuia chiar la ei!... Apoi venea bucătăria, micuță dar cu acea strălucire de laboratoriu nou-nouț. Lina cumpărase bateria cratițelor de aluminiu cu aceeași îngrijire ca forcepsurile.

— Baba mea nu se poate deprinde. Cere mereu cuptor de cărămidă și hrubă boltită. Răcitorul și cămara în perete sunt dușmanii ei. Se cam înfurcă cu fata asta cam îndrăcită. Mă fac că nu bag de seamă... Am nevoie de ea. Mi-ar mai trebui chiar o ajutoare. Casa nouă cere întreținere... M-am dat gata muncind... Mă scol la 5 ca să pot pleca la 8 la spital și după dejun nu mă aşez jos până la consultații... Acum, pe seară, doar nițel...

Mini deschise gura să întrebe dacă nu o ajută nepoata, dar Lina o preveni:

— Bine cel puțin că grija doctorului o are

Sia!

— Îi rămâne, cred, timp. Doctorul pare destul de bine! opină Mini.

— Acuma da, e mai bine. Dar ce accese de gută a avut! Nu mai era de trăit! De-o săptămână parcă i-a luat cu mâna. Norocul Siei! Are mai puțin de lucru.

— E de mult nepoata la voi?

— Numai de vreo cincisprezece zile.

Se opriră în salonaș. Mini se așeză pe o margine de canapea, fără să-și găsească bine locul. Lina trase un scaun de fantezie, mult prea fragil pentru ea, și păru dispusă la confidențe, dar intimitatea lipsea încă.

— Așa cum vezi casa asta, mi-a scos sufletul și m-a sărăcit. A fost ideea lui Rim, care vrea cu orice preț să fie proprietar. Eu una aveam groază de mutare. Firește că nu ne-am bătut capul cu planuri și meșteri. Ne-a vândut-o un arhitect, care o făcuse pentru el și i-a părut prea mică. Opt sute de mii de roșu, și nici nu mai spui cât, până s-o termine. Tot ce am agonisit o viață, plus o moștenire a lui Rim și datorii cât vrei! Drăgănescu ne-a înlesnit bani cu dobânzi cuviincioase.

— Și casa... a cui e?

— Pe numele amândouă indiviz... și polițele tot aşa! râse Lina. Nu mai e primejdie să ne despărțim acum, la bătrânețe. Rim s-a făcut mai de înțeles... N-ai idee!... N-aș fi crezut niciodată să primească aşa de lesne pe Sia...

Și Lina, după afirmația asta, se opri brusc ca

Reservate de proprietatea autorului.

— Nu te-am auzit niciodată vorbind de fata asta!

— Da!... N-o prea vedeam... Era pe la Mogoșoaia, pe-acolo!... E fata lui Lică, cum ți-am spus... De mult mă ruga el să-i găsească un loc. Era greu, fiindcă e cam stângace... Știi eu ce învață ele acolo, pe la școala lor?... Sau aşa e felul ei!... Tot lui Lică i-a venit ideea să o ia pentru Rim. S-a gândit bietul băiat și la mine... mă oboseam prea mult... Dar Rim!... Rim a fost cuminte și a primit. Are pe cineva lângă el când lipsesc... Când e vorba de îngrijiri mai serioase, tot eu duc, firește, greul... Dar e mai bine acum, mult mai bine!

— Așa de bine, încât eu credeam că-și reia ocupațiile. Se deschide facultatea!

— Nu-i pomeni de asta. Tocmai a cerut un concediu de boală de trei luni și a pus loctruior. Vrea să lucreze... Are o carte...

— Totuși, chiar în concediu s-ar putea scula, ar putea ieși. I-ar folosi. Se anemiază stând permanent pe un scaun de bolnav! Joj76
5<a>A-

— Lasă!... Lasă!... E bine aşa! E mulțumit! Lasă-l cum vrea el. Nu-i spune nimic!

Caracterul urâcios al doctorului Rim putea scuza oricât acel egoism al bunei Lina, care, în dauna preceptelor sanitare, vrea liniște. Acel Rim însă, ce se complăcea în rolul de bolnav, părea ciudat. Mini credea că recunoaște la el

simptomele „bolnavului închipuit”, ce se amăgește și pe sine și pe alții. Își prelungea parcă boala cu un supliment de pseudoîngrijiri și cu o infirmieră nefolositoare.

Mini credea că această manie de pacient nu trebuie întreținută de cei din jur! I se părea că e acolo un caz de conștiință! Cine știe la ce forme supărătoare ajunge Rim, făcând pe bolnavul cu dinadinsul! Totuși, nu ar fi cutezat să insiste pentru a nu turbura liniștea Linei.

Era numai o impresie, e drept, pe când mulțumirea bunei Lina era un fapt. Cum putea alarma pe Lina pe motivul subtil, nesigur, al unei boli imaginare, care poate era numai o imaginea a ei! Se auzi parcă scârțâind poarta.

— Se întoarce Sia, zise Lina.

— Plec și eu! declară Mini și trecu din nou în birou, unde Rim, tot singur, fără să doarmă, ținea ochii strânși, ca cineva care vrea să consume un timp inutil. Nu păru a le remarca întoarcerea.

— Se întoarce Sia! Ce vorbă lungă și fata asta! zise Lina cu intenție de mustrare.

— Nu-i spune nimic! Copila a stat cu tatăl ei! Numai optsprezece ani!

O nespusă indulgență către acele sentimente filiale unse glasul de obicei strepezit al doctorului.

Fu un moment de pauză, în care probabil ar fi trebuit să intre Sia, pentru că Linei i se păruse că vine; ar fi trebuit să intre, pentru că Lina ar fi dorit să audă Sia și mustrarea ei și bunăvoița lui